

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ ПРАЦЬ**

Донецького державного університету
управління

ТОМ XX

Серія “Економіка”

**Випуск 311 “Проблеми та
перспективи забезпечення
стабільного соціально-
економічного розвитку”**

Маріуполь 2019

УДК 33(08)

Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Проблеми та перспективи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку». Серія «Економіка». Т. XX, вип. 311. – Маріуполь, ДонДУУ, 2019. – 302 с.

Засновник: Донецький державний університет управління

Редакційна колегія:

головний редактор – д.держ.упр., проф. Марова С.Ф.;

заступник головного редактора – д.е.н., проф. Балуєва О.В.;

д.е.н., проф., академік НАН України Амоша О.І. (Інститут економіки промисловості НАН України);

д.е.н., проф. Бардась А.В. (Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»);

д.е.н., доц. Бойко Л.М. (Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка);

д.соц.н., проф. Бурегга В.В. (Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»);

д.е.н., проф. Дубницький В.І. (Український державний хіміко-технологічний університет);

д.е.н., проф. Дятлова В.В. (Донецький державний університет управління);

д.е.н., проф. Прокопенко О.В. (Сумський державний університет);

д.е.н., проф. Смерічевський С.Ф. (Донецький державний університет управління);

д.е.н., проф. Солоха Д.В. (Київський національний університет культури і мистецтв);

д.е.н., проф. Сохнич А.Я. (Львівський національний аграрний університет Міністерства аграрної політики та продовольства України);

д.держ.упр., проф. Токарева В.І. (Донецький державний університет управління);

д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН України Устименко В.А. (Інститут економіко-правових досліджень НАН України)

Збірник розрахований на науковців, працівників органів державної влади і органів місцевого самоврядування, викладачів вищої школи, аспірантів, магістрів і студентів.

Затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.12.2015 р. № 1328 як фахове видання з економічних наук.

Адреса редакції: 87513, м. Маріуполь, вул. Карпинського, 58.

Телефон: (0629) 38-97-74

Видається за рішенням Вченої ради ДонДУУ.

© Донецький державний
університет управління,
2019

ЗМІСТ:

Токарева В. І., Солоха Д. В. МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: УГОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.	6
Бойченко Е. Б., Костенко А. М., Дроботенко Я. М. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО СОЦІУМУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	14
Заблудська І. В., Белоусова Л. І. КОНТЕНТ СУЧАСНИХ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ	26
Коніщева Н. Й., Казачковська Г. В. ШЛЯХИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЯХ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ	35
Савченко М. В., Солоненко Ю. В. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СІМЕЙНОГО БІЗНЕСУ	50
Бондаренко В. М., Павлова А. І. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПРІОРИТЕТІВ РОЗМІЩЕННЯ БІЗНЕСУ В РЕГІОНІ	63
Маліч Л. А., Гашутіна О. Е. ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	75
Ковальова М. Л. МОТИВАЦІЯ В МІЖНАРОДНОМУ МЕНЕДЖЕНТІ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ	84
Андрусак Н. О. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	93
Белявцева В. В., Рудаченко О. О. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ В ОБЛАСНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	102
Татарченко О. М. ВИБІР ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	114
Тудейко К. В. КОНЦЕПЦІЯ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ	125
Поважний О. С., Чернишов О. Ю. ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНІ КЛАСТЕРИ ЯК МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ	132
Коломицева О. В., Васильченко Л. С. УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМИ ОСВІТНИМИ МЕРЕЖАМИ: МАРКЕТИНГОВИЙ ПІДХІД	140
Кудріна О. Ю. ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ ЯК ОДИН ІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНУ	148
Фінагіна О. В., Павловська А. С., Власенко В. М. АНТИКРИЗОВА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА: ПІДТРИМКА МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ	158
Стащук О. В., Борисюк О. В. ОСОБЛИВОСТІ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА В УКРАЇНІ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ТА ЗАРУБІЖНІ РЕАЛІЇ	167
Буряк Є. В. КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	177

Панкова Л. І. ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ДІАГНОСТУВАННЯ ПРОЦЕСУ РЕГІОНАЛЬНОЇ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ	189
Юдіна О. І. ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	200
Якушев О. В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНІХ КЛАСТЕРНИХ ФОРМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	211
Юдіна О. І. ОЦІНКА СТУПЕНЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА НА ОСНОВІ ІНДИКАТОРІВ ДИНАМІЧНОГО РОЗВИТКУ ФАКТОРІВ ВИРОБНИЦТВА	222
Борецька Ю. В. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ.....	235
Атаманчук З. А. ТУРИЗМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	245
Дятлова Ю. В. МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОЇ ІНТЕРНАЛІЗАЦІЇ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ	255
Рекова Н. Ю., Мальований Б. Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ СТАНУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	266
Олійник П. О. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	279
Гуржий Т. О. НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ДОМОГОСПОДАРСТВА ІЗ ФІНАНСОВИМИ ТА НЕ ФІНАНСОВИМИ КОРПОРАЦІЯМИ	290

CONTENTS:

Tokareva V., Solokha D. INTER-REGIONAL COOPERATION: AGREEMENTS AND PROSPECTS	6
Boichenko E., Kostenko A., Drobotenko Ya. FEATURES OF REPRODUCTION OF REGIONAL SOCIETY IN THE CONDITIONS OF INFORMATION COMMUNITY	14
Zablodska I., Belousova L. CONTENT OF MODERN REGIONAL INNOVATIVE FORMS: ADMINISTRATIVE ASPECT	26
Konishcheva N., Kazachkovskaya G. WAYS OF SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT IN THE TERRITORIES OF NATIONAL NATURAL PARKS	35
Savchenko M., Solonenko Yu. METHODOLOGICAL APPROACH TO ESTIMATION OF SUSTAINABILITY OF FAMILY BUSINESS ENTERPRISES	50
Bondarenko V., Pavlova A. METHODOICAL BASIS OF ASSESSMENT OF BUSINESS POSSIBILITIES AND PRIORITIES IN THE REGION	63
Malich L., Gashutina Ye. INNOVATIVE ASPECTS OF THE REALIZATION OF THE CRISIS MANAGEMENT MECHANISM IN MODERN ENTERPRISES OF UKRAINE.....	75
Kovalova M. MOTIVATION IN AN INTERNATIONAL MANAGENT: THE ESSENCE AND FEATURES.....	84
Andrusiak N. FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF THE INVESTMENT AND INNOVATION COMPONENT OF THE ECOLOGICAL AND ECONOMIC SECURITY OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY IN THE REGIONS OF UKRAINE	93

Belyavceva V., Rudachenko O. THEORETICAL-METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF BUDGET POLICY IN REGIONAL TERRITORIAL COMMUNITIES ON THE EXAMPLE OF THE KHARKIV REGION	102
Tatarchenko O. SELECTION OF ORGANIZATIONAL FORMS OF INTERREGIONAL COOPERATION	114
Tuleika K. CONCEPT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN EDUCATION OF BELARUS REPUBLIC	125
Povazhnyi O., Chernishov O. INNOVATION AND EDUCATION CLUSTERS AS A METHOD OF ACTIVATING THE ACTIVITY OF THE REGIONAL ECONOMY	132
Kolomytseva O., Vasilchenko L. REGIONAL EDUCATION NETWORKS MANAGEMENT: A MARKETING APPROACH	140
Kudrina O. FORMATION AND DEVELOPMENT OF INNOVATION CLUSTERS AS ONE OF THE INSTRUMENTS TO INCREASE THE COMPETITIVENESS OF THE REGION.....	148
Finahina O., Pavlovska A., Vlasenko V. ANTI-CRISIS ECONOMIC POLICY: SUPPORTING SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES	158
Stashhuk O., Borisiuk O. FEATURES OF HOUSING CONSTRUCTION IN UKRAINE: DOMESTIC EXPERIENCE AND FOREIGN REALITIES	167
Buryak Ev. COMMUNICATIONS IN THE SYSTEM OF INFORMATION MANAGEMENT OF INTEGRATION PROCESSES IN REGIONAL ECONOMY	177
Pankova L. ECONOMIC INTERESTS OF DIAGNOSTIC OF THE REGIONAL CLUSTERIZATION PROCESS	189
Judina O. FORMATION OF THE MECHANISM OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT OF A HOTEL AND RESTAURANT MANAGEMENT ENTERPRISE	200
Yakushev O. CONCEPTUAL BASES OF CREATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL CLUSTER FORMS OF REGIONAL DEVELOPMENT	211
Judina O. ASSESSMENT OF THE STAGE OF SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH OF THE HOTEL AND RESTAURANT ENTERPRISE ON THE BASIS OF THE DYNAMIC DEVELOPMENT DEVELOPMENT INDICATORS	222
Boretska Ju. BASIC APPROACHES TO ASSESS THE EFFECTIVENESS OF INVESTMENT IN THE AGRARIAN SECTOR	235
Atamanchuk Z. RURAL TOURISM IN UKRAINE AND IN THE WORLD: BASIC CONCEPTS, TRENDS AND PERSPECTIVES	245
Dyatlova Yu. MECHANISM OF DEVELOPMENT OF THE BANKING SECTOR OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF COMPETITIVE INTERNALIZATION: METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF FORMATION	255
Rekova N. Yu., Malovany B. Yu. IMPROVEMENT OF THE FINANCIAL SECURITY OF THE REGIONS OF UKRAINE UNDER DECENTRALIZATION.....	266
Olijnyk P. ANALYSIS OF KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE UKRAINE INDUSTRY	279
Gurzhy T. SCIENTIFIC APPROACHES TO FINANCIAL RELATIONS WITH FINANCIAL AND NON-FINANCIAL CORPORATIONS POLICY APPROACHES.....	290

2. Национальная инфраструктурная стратегия 2017 – 2030 / Центр ГЧП в Беларуси. URL: <http://pppbelarus.by/nis/>

УДК 001.895:37:061.22

ІННОВАЦІЙНО-ОСВІТНІ КЛАСТЕРИ ЯК МЕТОД АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

ПОВАЖНИЙ О. С.,
д.е.н., професор,
Донецький державний університет
управління,
ЧЕРНИШОВ О. Ю.,
к.е.н, доцент кафедри менеджменту
виробничої та невиробничої сфери,
Донецький державний університет
управління

У статті розглядаються особливості реалізації моделі регіонального інноваційно-освітнього кластеру як цілісного утворення, що включає в себе організаційний, управлінський, технологічний та змістовний рівні. Особлива увага у статті направлена на проблему принципів реалізації регіональної моделі інноваційно-освітнього кластеру – системності, наступності, релевантності, безперервності, дискретності тощо. Окремий акцент спрямовано на єдність змістовного, процесуального та результативного аспектів реалізації безперервної освіти в умовах регіонального інноваційно-освітнього кластеру.

Ключові слова: кластер, інноваційно-освітній кластер, інноваційна модель, знання, технології, замовники інновацій, стейкхолдери, інноваційна освіта.

В статье рассматриваются особенности реализации модели регионального инновационно-образовательного кластера как целостного образования, включающая в себя организационный, управленческий, технологический и содержательный уровни. Особое внимание в статье направлено на проблему принципов реализации региональной модели инновационно-образовательного кластера – системности, преемственности, релевантности, непрерывности, дискретности и т.д.

Отдельный акцент направлен на единство содержательного, процессуального и результативного аспектов реализации непрерывного образования в условиях регионального инновационно-образовательного кластера.

Ключевые слова: *кластер, инновационно-образовательный кластер, инновационная модель, знания, технологии, заказчики инноваций, стейкхолдеры, инновационное образование.*

The article discusses the features of the implementation of the model of the regional innovation and educational cluster as a holistic education, which includes organizational, managerial, technological and substantive levels. Particular attention in the article is directed to the problem of the principles for implementing the regional model of the innovation and educational cluster – consistency, continuity, relevance, continuity, discreteness, etc. A separate emphasis is directed to the unity of the substantive, procedural and productive aspects of the implementation of lifelong education in the conditions of a regional innovation and educational cluster.

Keywords: *cluster, innovative educational cluster, innovative model, knowledge, technology, innovation customers, stakeholders, innovative education.*

Постановка проблеми. Провідні дослідники вважають, що однією з найбільш розвинених форм інтеграції науки, освіти та реального сектора економіки є гнучкі мережеві структури (інноваційно-освітні кластери), створені на основі багатосторонніх угод і об'єднуючі виші, наукові організації, підприємства, інноваційні фірми. Інноваційні кластери покликані забезпечити сприятливі умови для концентрації інтелектуального і технологічного потенціалу великих промислових компаній, науково-дослідних інститутів та університетів, сприяти створенню малих інноваційних компаній для комерціалізації результатів наукових досліджень, як правило, за участю вчених та інженерів, які проводили ці дослідження та розробки. В даному випадку інтелектуальним ядром інноваційно-освітнього кластеру виступають наукові школи – дослідницькі колективи різних вікових груп і наукової кваліфікації, пов'язані проведенням досліджень по спільним науковим напрямкам. В рамках кластера також може здійснюватись підготовка магістрів, кандидатів наук, молодих дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі функціонування

регіонального інноваційного освітнього кластеру присвячено ряд наукових розвідок вітчизняних та зарубіжних дослідників. Зокрема слід відзначити праці Корнейченко Н. [3] та Борлікова Г. [1], які присвячені актуальним проблемам інвестицій у людський капітал, інноваційних, економічних та юридичних засад формування кластерів, а також проблемам управління подібними інституціями. Досить суттєво проблему формування кластерів к умовах конкурентоздатності регіону в інноваційній національній системі піднято в роботах Красікової Т. [4], Гутмана Г. [2] та Лапигіна Ю. [5]. Методологічні засади моделі регіонального інноваційно-освітнього кластеру в гуманітарній сфері, зокрема в університетах та школах, піднято у роботі Бойчука А. [6] та інших.

Метою статті є визначення особливостей реалізації моделі регіонального інноваційно-освітнього кластеру як цілісного утворення.

Виклад основного матеріалу дослідження. По суті, кластери, створені на базі інноваційного вишу (дослідницького університету), можуть стати організаційною структурою, яка здатна об'єднати провідні наукові школи регіону (муніципалітету), забезпечити змістовну і структурно-функціональну єдність освітнього простору, створити багатогранність алгоритмів навчання, різні форми підвищення кваліфікації. За своєю структурою названий тип кластера носить фокусний характер, оскільки в ньому присутня яскраво виражена інноваційна стратегія, взаємовигідна всім учасникам взаємодії. Такий стан єднає, тому що взаємодія відбувається в лінійному просторі з одним екстремумом, який в принципі легко виявляється кожним учасником «сходження» за допомогою одного і того ж інструмента вимірювання і єдиної інтерпретації.

Цілком логічне питання про характер зв'язків між суб'єктами кластера. Фокусний характер кластера визначається наявністю інноваційного лідера (вишу/інституції), навколо якого зосереджені на науковій, технічній інформаційній та інших засадах суб'єкти-партнери. Функціонування кожного конкретного кластера забезпечується реалізацією стратегічного проекту. Становлення моделі кластеру «освіта – наука – інновації – виробництво» можемо представити наступною специфікацією:

учасники взаємодії – інноваційний виш (наприклад, технічний інститут, університет); муніципальні освітні установи (переважно ліцеї); промислові підприємства (націлені на реалізацію наукових розробок студентів і визначають вимоги до підготовки майбутніх конкурентоспроможних спеціалістів);

тактичні цілі взаємодії – активна модифікація ринку освітніх послуг, особливо з технічних спеціальностей, за допомогою тісного партнерства держави (регіональна влада), бізнесу та освіти, заснованого на об'єднанні інформаційно-технічних та фінансово економічних ресурсів у процесі підготовки висококваліфікованих фахівців; збільшення числа абітурієнтів, що пройшли в старших класах обов'язкові базові курси, додаткові дисципліни у відповідності з майбутньою спеціалізацією; оптимізація витрат на підтримку і розвиток кадрового потенціалу для кількох підприємств;

стратегічні цілі взаємодії – розташування підприємств і освітніх установ у межах однієї місцевості дозволить поширювати наявне знання, інформацію і практичний досвід, які не можуть бути легко формалізовані і передані, оскільки тісно прив'язані до людей, які їх носять, що додатково створить сприятливий ґрунт для профорієнтаційної роботи; з'явиться можливість відібрати перспективних абітурієнтів «зі студентської лави» і виховати робітників, максимально лояльних до компанії і прихильних загальній справі;

умови взаємодії – географічна близькість акторів, яка забезпечує зменшення витрат, сприяє мобільному обміну інформацією, матеріальнотехнічними ресурсами, скорочує терміни впровадження інноваційної продукції (послуги, технології, продукт та ін.), дозволяє удосконалювати систему перепідготовки необхідних для підприємств кадрів;

управління інтелектуальними активами (інноваційними розробками) – визначення затребуваності інтелектуальних ресурсів; координація дій всіх фахівців, задіяних у створенні інформаційноінтелектуальних розробок; забезпечення моніторингу зовнішнього середовища з метою аналізу реальної вартості інтелектуальних активів на вільному ринку [2, с. 114].

Основна мета функціонування інноваційно-освітніх кластерів спрямована на розвиток науково-технологічного потенціалу для реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки, техніки і технологій, впровадження результатів інтелектуальної діяльності в практику роботи підприємств та організацій реального сектора економіки, направлені на підвищення конкурентоспроможності регіонального виробництва та створення умов для розширеної диверсифікації.

В інфраструктурному статусі інноваційно-освітні кластери повинні вирішити ряд завдань, до яких відносяться:

орієнтація системи професійної освіти на підготовку кадрів для галузевих кластерів пріоритетних видів економічної діяльності економіки регіону;

створення великих програм і проектів освітнього, економічного, соціального та технологічного характеру, активізація наукових досліджень та інноваційної діяльності, а також забезпечення умов і можливостей для їх реалізації [3, с. 72 – 74].

Враховуючи мету і завдання інноваційно-освітніх кластерів, їх побудова та організація повинні бути засновані на принципах, що сприяють виконанню поставлених завдань і мають включати:

єдність освітнього, наукового та інноваційного процесів у взаємозв'язку з економікою і соціальною сферою;

безперервність освітнього процесу та взаємозв'язок освітніх програм різних рівнів [1, 126].

Діяльність інноваційно-освітніх кластерів з використанням всіх засобів комунікації між учасниками мають бути спрямовані на реалізацію пріоритетних завдань в галузі:

освіти і просвіти;

інноваційної діяльності за допомогою трансферу технологій і знань;

інтегрованої взаємодії бізнес-спільноти;

формування нематеріальних цінностей і створення особливої корпоративної культури;

розвиток основ інноваційної активності громадянського суспільства;

створення моделей внутрішньої і зовнішньої інтеграції [6, с. 127].

Регіональний інноваційний освітній кластер являє собою інтеграційний механізм, що забезпечує соціальне партнерство,

інтенсивний розвиток установ, що його утворюють, управлінськими та освітніми установами, пов'язаними спільністю потреб і здатністю ефективно використовувати внутрішні ресурси. Освітній кластер, як системоутворюючий компонент і найважливіша умова функціонування регіональної моделі безперервної підготовки педагогічних кадрів, являє собою цілісне утворення, що включає в себе організаційний, управлінський, технологічний, змістовний рівні, що дозволяють забезпечити цілеспрямований процес розвитку неперервної педагогічної освіти відповідно до поставленої мети для досягнення кінцевого результату. Основними принципами реалізації регіональної моделі кластеру є системність, наступність, релевантність, безперервність і дискретність. Особливістю розробленої моделі є єдність змістовного, процесуального та результативного аспектів реалізації безперервної освіти у умовах регіонального інноваційного освітнього кластеру [4, с. 62].

Кластерна модель підготовки педагогічних кадрів в умовах інноваційного освітнього середовища забезпечує вимоги сучасного ринку до особистості вчителя і являє собою цілісну систему, що включає в себе інтеграцію організаційного, управлінського, змістовного компонентів професійної освіти і забезпечує спадкоємну супідрядність неперервної педагогічної освіти; поєднання безперервності і дискретності в системі «школа – коледж – університет»; цільову підготовку педагогічних кадрів, їх ефективний галузевий розподіл; концептуально обґрунтовані умови реалізації регіональної моделі підготовки педагогічних кадрів забезпечують вертикальну і горизонтальну координацію діяльності установ загальної, середньої та вищої педагогічної освіти: пов'язані професійні освітні програми, інтегративні технології навчання, що детермінують інтенсифікацію і оптимізацію процесу підготовки кваліфікованого спеціаліста на основі компетентнісного підходу і спеціальна підготовка педагогічних кадрів, здатних працювати в умовах інноваційного освітнього кластера [5, с. 75].

Головною відмінністю регіональних інноваційних освітніх кластерів від навчально-виробничих комплексів, що існували в нашій країні за радянських часів, є ринковий механізм управління ними, який створюється знизу, з ініціативи самих установ професійної освіти та інституцій, в

той час як навчально-виробничі комплекси управлялися зверху за командно-галузевим принципом.

В регіональному інноваційному освітньому кластері університетові відводиться роль центру з підготовки та перепідготовки кадрів для високотехнологічних і наукомістких виробництв, науково-технічного центру, що є джерелом і провідником інновацій, що забезпечують підприємства новими конкурентоспроможними розробками і технологіями.

Специфіка інноваційного освітнього кластера як форми соціального партнерства вимагає нового механізму участі регіональних органів управління професійної освіти в процесі формування та реалізації його стратегії розвитку. Основне завдання по створенню інноваційного освітнього кластера полягає в підвищенні привабливості кооперації між місцевими навчальними закладами професійної освіти та інституціями різноманітних галузей.

Дане завдання може бути вирішене:

по-перше, шляхом забезпечення усередині кластера взаємодій, що сприяють мультиплікативному ефекту трансфертів інноваційних технологій галузі в професійній освіті;

по-друге, за допомогою підвищення конкурентоспроможності навчальних закладів усередині кластера за рахунок поліпшення якості телекомунікаційної інфраструктури і спеціалізованого сервісу; продуктивності конкуренції у сфері технологій і знань, підвищення професійної компетентності викладачів.

Виділяють основні функції інноваційного освітнього кластера:

економічна – створення сфери ефективних освітніх послуг, які своєчасно задовольняють попит галузі;

соціальна – створення гарантій для випускників закладів професійної освіти [5, с. 76].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Насамкінець слід сказати, що формування регіонального інноваційного освітнього кластера як інноваційної агломерації дозволить більш ефективно впроваджувати сучасні технології стратегічного менеджменту, менеджменту якості та бюджетування, посилить конкурентні платформи в системі відбору і

підготовки кадрів, сприятиме розвитку корпоративної культури, атмосфери довіри і доброзичливості. Сьогодні у сфері інноваційної освіти, у вирішенні її проблем потрібні партнери, причетні до її розвитку, що мають і вміють вільно висказувати і відстоювати свою точку зору. А для цього потрібно – рівноправність сторін, відкритість, прозорість відносин, вміння вести відкритий діалог.

Література:

1. Борликов Г. М., Манцаев Н. Г. Региональные университеты в период модернизации системы профессионального образования. *Миссия регионального университета в формировании культурно-образовательного пространства: Материалы Междунар. научн.- практ. конф.* 2011. С. 125–128.

2. Гутман Г. В. Формирование кластеров как условие повышения конкурентоспособности региона. *Регион в решении задач социального государства. Финансы и статистика.* 2015. С. 106–125.

3. Корнейченко Н. В. Конкурентоспособность будущего специалиста в условиях рынка труда. *Высшее образование сегодня.* 2008. №10. С. 72–74.

4. Красикова Т. Ю. Формирование и развитие образовательного кластера как часть механизма интеграции вузовской науки в инновационную национальную систему. *Экономика, управление, финансы: материалы междунар. науч. конф.* 2014. С. 61–64.

5. Лапыгин Ю. Н. Организация производственного взаимодействия на основе реализации кластерных принципов. *Экономика региона.* 2015. № 3. С. 74–77.

6. Бойчук А. А. Наукові орієнтири розвитку України в умовах євроінтеграції. *Міжнар. інновац. кластер «Конкурентоспроможність»:* матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Хмельницький. 2013. С. 126–129.

Наукове видання

**Збірник наукових праць Донецького державного університету
управління**

**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАБІЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ»**

Серія «Економіка»

Том XX

Випуск 311

Мови: українська, російська, англійська

Відповідальний за випуск

О. В. Балусєва

Технічні редактори

**З. М. Калюжна,
О. О. Дубравіна**

Підписано до друку 26.02.2019. Формат 60x84/16. Папір офісний.
Гарнітура Times New Roman Суг. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 17,6.
Обл.-вид. арк. 13,5. Наклад 100 прим.

Донецький державний університет управління 87513,
м. Маріуполь, вул. Карпинського, 58